

Als omstaander tussenkomen bij racisme

Samen maken we het verschil

“

In de trein was een man aan de telefoon luid racistische uitspraken aan het doen over moslims. Tegenover mij zat een vrouw met een hoofddoek. Achteraf zei ik tegen haar: “Ik vond het niet oké, wat die man allemaal zei.” Ze was opgelucht.

- Frank

**Zie je iemand racistisch
behandeld worden?**

Jouw reactie maakt een wereld van verschil

Tussenkomen is het nieuwe normaal

Want...

...met je reactie geef je het signaal dat racisme niet oké is.

En racisme? Dat is nooit oké. Ook wanneer:

- iets goedbedoeld of onbewust was;
- het erg subtiel is;
- je niet goed weet wat er vooraf gebeurd is.

...geen enkele reactie is perfect. Iets proberen is altijd beter dan niets doen.

Als je tussenkomt, gaat de persoon die racistisch aangepakt werd met een beter gevoel naar huis. En misschien jij ook?

...jouw steun verkleint de impact van racisme.

Racisme leidt tot stress, angst, slapeloosheid, een negatief zelfbeeld, zelfs depressie... Al zeker omdat mensen van kleur regelmatig racisme meemaken. Je steun is dus erg belangrijk.

...jouw tussenkomst trekt andere medestanders over de streep.

Meestal denkt iedereen dat iemand anders wel zal tussenkomen. In veel situaties zijn anderen ook verontwaardigd. Ze wachten alleen op jouw tussenkomst om zelf ook iets te doen.

...in elke situatie zijn er veilige manieren om tussen te komen.

Als je respectvol reageert, is de kans op ernstige gevolgen zeer klein.

“ Veel mensen minimaliseren racistische situaties, beseffen niet welke impact bepaalde uitspraken hebben.

- Fatima

“ Het feit dat de collega die erbij stond niet reageerde, heeft me nog dieper gekwetst dan het racisme zelf.

- Aimé

“ Het moeilijkste was dat er helemaal niets van werd gezegd. Ik denk er nog vaak aan terug. Ik voel dat ik er alleen voor sta.

- Zoë Lixue

Weten wat je kunt doen, helpt

VOORAF

Leer racisme
beter te
herkennen.

Zie de inspiratiebib
en voorbeelden op
www.reacttoracism.be

OP HET MOMENT ZELF

Blijf
bij de situatie
staan.

Maak
oogcontact met
het doelwit.

Toon met je
lichaamstaal
dat je de situatie
afkeurt.

Zeg kort wat
niet oké is,
zonder in debat
te gaan.

Stel kort
en krachtig
grenzen:
"Dit moet
stoppen."

Betrek
iemand met
gezag.

**Veroordeel het gedrag,
niet de persoon**

“ Wat je zegt, vind ik niet kunnen.

“ Het kwetst me.

“ Ik voel me niet goed bij deze situatie.

“ Het zou zinvol geweest zijn dat een
omstaander zei: **“Wat doen jullie nu?!”**

- **Shaju, racistisch behandeld door enkele jongeren**

Tussenkomen is het nieuwe normaal

ACHTERAF

Steun aan de persoon die racistisch aangepakt werd

Spreek de persoon kort aan:

“Ik vond dit niet oké.”
“Gaat het?”
“Kan ik iets doen?”

Luister, laat de persoon **vertellen** over wat er is gebeurd.

Meld het voorval (Unia, politie,...), maar alleen als het doelwit akkoord is.

Neem de situatie **ernstig**.

Denk na: hoe zou je het de **volgende keer** aanpakken?

Ken je de persoon die racistisch deed? Je kunt er ook op een **ander moment** over spreken.

“ Het was niet slecht bedoeld.

“ Trek het je niet aan.

“ Ben je wel zeker dat het racisme was?

Impact op de persoon die racistisch deed

“ Ik zou willen dat ze me komen vragen hoe het met mij gaat. **- Fatima**

“ Wanneer iemand mij achteraf steunt, denk ik: ze zijn niet allemaal racisten. Ze zijn niet allemaal onverschillig. **- Yusra**

Honderden mensen komen reeds tussen bij racisme.

Jij ook?

“ In de winkel deed een klant een racistische opmerking tegen twee dames met een zwarte huidskleur. Er ontstond een heftig gesprek. Ik ben bewust **bij de situatie blijven staan**, om te kunnen getuigen en de dames niet alleen te laten. Achteraf **sprak ik hen aan**. - **Loes**

“ Een medeleerling maakte een racistische opmerking tegen een klasgenote over haar Nederlands. Ik zei: **‘Deze opmerking is ongepast en kwetsend.’** Enkele andere klasgenoten sloten zich daarbij aan. - **Elias**

“ Op de roltrap botste een man met een donkere huidskleur onbedoeld tegen een andere man aan. De man werd boos. Hij riep een vergaande racistische opmerking. Ik zei toen: **‘Meneer, u kunt gerust boos zijn, zonder dit te zeggen.’** - **Gregory**

“ Een treinbegeleider controleerde drie mensen met een donkere huidskleur. Mij controleerde hij niet. Ik toonde daarna ongevraagd mijn vervoersbewijs en vroeg: **‘Is er een bepaalde reden waarom je mij niet controleert en hen wel?’** - **Johan**

“ Een leerling maakte in de klas een racistische uitspraak. Ik zei meteen: **‘Meen je dit nu?!’** Hij nuanceerde zijn standpunt. - **Marijke, leerkracht**

“ Toen we een café binnengingen, hield de portier mij tegen. Mijn vrienden mochten wel binnen. Ze gingen in gesprek met de portier en stelden mij achteraf voor om **klacht in te dienen**. Dit betekende erg veel voor mij. - **Shaju**

Meer inspirerende getuigenissen en advies
op www.reacttoracism.be

© 2022, Avansa Oost-Brabant en ORBIT vzw.

Met ondersteuning van de federale staatssecretaris voor Gelijke Kansen

Redactie: Thomas Peeters

Vormgeving: Jamie Fong

Dank aan Herlinde Swinnen, Ann Calluy, Ann Van Camp, Liesbeth Provoost, Wim Erkelbout, Claire Hollants, Liesa Carton, Faden Durgun, Sarlina Kandel, Koen Grauls, Lieve Driesen, Els Van Doren, Shaju Hendrickx voor hun tips.

